

Подвоєні літери позначають або подовжений м'який приголосний, або збіг однакових приголосних.

Збіг однакових приголосних

Випадок збігу приголосних	Приклади
на межі префікса й кореня	<i>оббити, віддати</i>
на межі кореня й суфікса	<i>цінний, сонний</i>
на межі двох суфіксів	<i>годинник, іменник</i>
на межі частин складноскорочених слів	<i>спорттовари</i>
на межі основи дієслова минулого часу на -с і постфікса -ся	<i>пасся, розрісся</i>
у прикметникових наголошених суфіксах -єнн-, -анн-, (-янн-) зі значенням підсилення, збільшення ознаки, можливості чи неможливості дії	<i>силєнний, старанний, нескінченний, невблаганний</i>
у прикметниках на -нн(ий) старослов'янського походження та іменниках і прислівниках, утворених від них	<i>блаженний, стражденно, благословенний,</i>
у словах бовван, Ганна, ляний, овва, ссати та похідних	<i>Ганнуся, ссавець, бовваніти</i>

Увага!

- Подвоєння **не відбувається**:
 - у прикметниках, утворених від іменників за допомогою суфіксів **-ан- (-ян-), -ин-, -ін-**: *глина – глиняний, орел – орлиний*;
 - у дієприкметниках (*сказаний, вирішений*) і в прикметниках дієприкметникового походження (*варений, печений*);
 - у прикметниках: **довгожданий, студений, шалений, обітований, екстрений, навіжений, клятвений, казармений, побуквений, пореформений**.
- Треба розрізняти: нескàза**н**ий, нездòла**н**ий тощо – дієприкметники; нескàза**нн**ий, нездòла**нн**ий тощо – прикметники.

Подовження м'яких приголосних

Приголосні **д, т, з, с, ц, л, н, ж, ч, ш** подовжуються в позиції між голосними звуками.

Випадок подовження м'яких приголосних	Приклади
в іменниках середнього роду II відміни на -я	<i>весілля, знання, колосся, обличчя</i>
у деяких іменниках жіночого та чоловічого роду I відміни на -я	<i>суддя, рілля, Ілля, стаття, АЛЕ: статей</i>
в орудному відмінку іменників жіночого роду III відміни перед -ю	<i>тінню, міддю, річчю</i>
У формах теперішнього часу дієслова <i>лити (литися)</i> і похідних словах	<i>ллю, ллється, виллєш</i>
у прислівниках зрання, спросоння, попідтинню, попідвіконню, навмання, востаннє	

Зауважте!

Подовження не відбувається:

- у р.в. множини іменників с. р. II відміни перед нульовим закінченням: *облич, завдань, АЛЕ: почуттів, відкриттів* (-ів - закінчення);
- в іменниках ж.р. I відміни на *-ин(я)*: *господиня, рабиня, гординя*;
- в іменниках IV відміни: *качеля, дитя, теля*;
- якщо м'який приголосний стоїть не між голосними: *безсмертя, честю, радістю*;
- у словах *кутя, свиня, попада*.

Правопис НЕ з різними частинами мови

Частина мови	Пишемо разом	Пишемо окремо
Іменник, прикметник, прислівник	якщо слово без не не вживається: <i>неук, нероба, недбалий, нехайно</i>	якщо в реченні є протиставлення, заперечення : <i>не зло, а добро; не слабкий, а сильний, не рідко, а густо</i>
	якщо до слова з не можна дібрати синонім без не : <i>недруг</i> (ворог), <i>нещирий</i> (фальшивий), <i>небагато</i> (мало)	якщо не стосується присудка: <i>Узимку тут не холодно</i> (не є холодно).
	якщо не належить до префікса недо- : <i>недооцінка, недовчений</i>	- якщо прикметник з <i>не</i> має при собі залежні слова (займенники чи прислівники): <i>Зовсім не готова доповідь.</i> - з прислівниками дуже, зовсім, цілком, можна, треба: <i>не дуже, не можна</i>
Дієслова та дієприслівник (форма дієслова)	якщо слово без не не вживається: <i>ненавидіти, нестямившись</i>	майже завжди : <i>не знати, не купивши</i>
	якщо не належить до префікса недо- : <i>недочувати, недовиконавши</i>	
	Зауважте! 1. Написання деяких дієслів з не залежить від лексичного значення: нездужати (хворіти) – не здужати (не змогти); неславити (ганьбити) – не славити (не прославляти); непокоїтися (хвилюватися) – не покоїтися (не бути похованим); недоїдати (жити впроголодь) – не доїдати (залишати частину їжі). 2. Треба розрізняти: прислівник немає (нема) – дієслова не має : <i>У нього немає вибору. – Він не має вибору.</i>	
Дієприкметник (форма дієслова)	якщо дієприкметник є означенням і не має залежних слів: <u>Червоніли незірвані яблука</u>	якщо дієприкметник має залежні слова: <i>Червоніли не зірвані ще яблука</i>
		якщо дієприкметник є присудком: <u>Яблука не зірвані.</u>
		якщо є протиставлення : <i>Червоніли не зірвані, а опалі яблука.</i>
Числівник, займенник		Завжди : <i>не ми, не десять</i>

Незірвані яблука

Червоні яблука.
Яблука є червоні